

Samarbete och arbetsglädje

När man först läser om rörelsen för »moralisk upprustning» får man lätt den föreställningen att det gäller någonting ganska världsfrämmande, ett av dessa välmentade men dödfödda försök att bringa människor hjälp, och det kan ju hända att denna MRA — Moral Re-Armaments — trots 1,300 delegater från 33 länder vid det nyligen avslutade mötet i den franska staden Caux inte blir annat än ett nytt fåfängt försök i den långa raden att försona och förena människor. Inte desto mindre bör man uppmärksamma rörelsen och söka få ut ur den vad som står att hämta då varje litet bidrag till mänsklig samhörighetskänsla och samarbetsvilja är så oändligt värdefullt i denna kämpande och lidande värld.

Det ligger också något tilltalande i syftet att skapa samarbete mellan de mänskliga produktiva krafterna i näringsliv och samhälle: det är alldeles uppenbart att ur en mycket viktig synpunkt ägare och ledare av företag står på en och samma front som sina anställda. I praktiken tar detta sig främst uttryck i de anställdas solidaritet med företaget, självfallen men inte formulerad i ord och sats. För ledningen motsvaras denna anda lika självfallet av strävan att vinna en framgång som gagnar alla dem som arbetar i företaget och av omvårdnad om den mänskliga arbetskraften. Det kanske inte skadar att det finns en rörelse som MRA som direkt tar fasta på samarbetets nödvändighet och gör till en medveten insats vad som tidigare varit en praxis vars innebörd man inte närmare betänkt.

Företags- och driftsledare, arbetsbefäl och arbetare från stora svenska industrier var närvarande vid konferensen i Caux och kommer

tillbaka därifrån berikade med nya synpunkter och erfarenheter, och sådant är nu alltid nyttigt och bra. Det tycks också vara så att det samarbete man vill komma fram till genom RMA sker på frihetens grundval utan uppgivande av parternas egna intressen, ekonomiska och andra. Det är klart att ur ortodoxa marxistiska synvinklar allt tal om samarbete är ett ont tal då man anser det som en evig naturlag att arbetsgivare och arbetare skall stå mot varandra som två olika klasser, kämpa med varann och kämpa ned varann. Enligt denna åskådning kan heller inte arbetaren känna sig fri förrän han själv äger fabriken där han arbetar. I ryska propagandaromaner kan man nog finna vackra skildringar av lyckan i en socialistisk produktion men tyvärr synes verkligheten inte vara fullt så skön då arbetaren förvandlats till en slav under staten, som riskerar arbetsläger i årtal om han kommer en minut försent till fabriken. Det kan alltså inte vara den rätta lösningen på problemet.

Det är dock uppenbart att arbetsglädjen — som nu saknas så ofta i den mekaniserade produktionen — är förknippad med just känslan av att samarbeta för ett gemensamt mål och kan MRA på sin väg bidra till att göra arbetet lättare och mindre pressande för industriens arbetare har den en stor uppgift att fylla, alldeles oavsett vilken hållning man sedan intar till den stora frågan om äganderätten till produktionsmedlen, som kanske innerst är oväsentlig. En av förutsättningarna för att vår civilisation skall kunna överleva ligger säkert i att man lyckas skapa glädje inom den mekaniserade arbetsprocessen. Människor som löper fara att andligt nötas ut genom en själsdödande sysselsättning blir aldrig lyckliga och fullviktiga samhällsmedborgare och kan MRA verka till arbetsglädjens förnyelse och utbredning är dess insats därför ytterligt lovvärd.

20. 8. 1947